

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSA Tadeusz Kielbowicz (spr.)

Sędziowie: SSA Edward Stelmasik

SSA Bogusław Tocicki

po rozpoznaniu w sprawie **R. R.**

skargi na naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki przez Sąd Okręgowy w Opolu w sprawie o sygnaturze III K 2/11 oraz wniosków o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu i zwolnienie od opłaty

na podstawie art. 2 ust. 1 i art. 12 ust. 4 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez uzasadnionej zwłoki (Dz.U. z dnia 16 sierpnia 2004 r., nr 179, poz.1843 z późniejszymi zmianami) oraz art. 623 k.p.k.

p o s t a n a w i a

1. zwolnić R. R. od opłaty sądowej od złożonej skargi;

2. odmówić przyznania mu pełnomocnika z urzędu;

3. stwierdzić, iż w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Okręgowy w Opolu w sprawie III K 2/11 nastąpiła przewlekłość, przez co naruszone zostało prawo oskarżonego R. R. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;

4. zasądzić od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Opolu) na rzecz R. R. 2.000 (dwa tysiące) złotych za naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki oddalając dalej idące żądanie odszkodowawcze.

UZASADNIENIE

Dnia 31 maja 2012 roku do Sądu Okręgowego w Opolu wpłynęła skarga R. R. z 25 maja 2012 r. na naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym prowadzonym przez ten Sąd w sprawie o sygnaturze III K 2/11. Autor skargi na przewlekłość postępowania wniósł także o wyznaczenie mu pełnomocnika z urzędu, zwolnienie od opłaty od złożonej skargi oraz o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa odszkodowania w wysokości 20.000 złotych. Do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu skarga została przekazana 4 czerwca 2012 roku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

W skardze R. R. podnosi, iż w przedmiotowej sprawie postępowanie sądowe z uwagi na działanie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Prudniku zostało przedłużone o rok czasu, ponieważ prokurator pomimo wielokrotnych deklaracji nie złożył zlecenia na sporządzenie żądanej przez Sąd opinii biegłych. Zdaniem skarżącego z tej przyczyny w procesie nastąpiła przewlekłość postępowania, która uzasadnia przyznanie mu odszkodowania w pełnej wysokości.

Dalej Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

R. R. nieprawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu z 18 maja 2012 r., sygn. akt: III K 2/11, został skazany na karę 25 lat pozbawienia wolności za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. Akt oskarżenia w tej sprawie wpłynął do Sądu Okręgowego w Opolu 7 stycznia 2011 r. (k.272).

Jak już wyżej wspomniano, chociaż skarżący w „petitum” skargi podnosi przewlekłość postępowania przed Sądem Okręgowym w Opolu, to z uzasadnienia skargi wynika, iż zarzuca jedynie bezczynność prokuratora i zwłokę w przedłożeniu przez niego do Sądu żądanej przez Sąd Okręgowy w Opolu opinii biegłego.

W związku z tym należy stwierdzić, iż pierwsza rozprawa w sprawie odbyła się 21 kwietnia 2011 r. (k.370-399) i po przesłuchaniu oskarżonego, biegłych i świadków Sąd „meriti” na podstawie art. 193 § 1 k.p.k. dopuścił dowód z opinii biegłego psychologa dr J. D.-P. i określił jej 21 dniowy termin do sporządzenia opinii. Rozprawa została przerwana do dnia 4 maja 2011 r. Na rozprawie w dniu 4 maja 2011 r. zostali przesłuchani kolejni świadkowie i biegły z zakresu medycyny sądowej (k.418-433). Na tejże rozprawie Sąd Okręgowy w Opolu na podstawie art. 397 § 1 k.p.k. określił oskarżycielowi publicznemu do dnia 30 maja 2011 roku termin do przedstawienia dowodu w postaci opinii biologicznej śladów ujawnionych i zabezpieczonych w miejscu zdarzenia, wskazując na konkretne karty akt sprawy, na których opisane były konkretne uzyskane w śledztwie ślady biologiczne (k.431). Sąd uznał, iż dopuszczony dowód ma istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. Rozprawa została przerwana do 1 czerwca 2011 r. Dnia 13 maja wpłynęła pisemna opinia psychologiczna biegłej J. D.-P..

Dnia 30 maja 2011 r. Prokuratura Rejonowa w Prudniku zwróciła się pisemnie o przedłużenie terminu do złożenia żądanej opinii do 30 czerwca 2011 roku z uwagi na zakres i pracochłonność zleconych przez nią Akademii Medycznej we W. badań (k.484). Na rozprawie w dniu 1 czerwca 2011 roku (k.490) Sąd przedłużył termin złożenia opinii do 30 czerwca 2011 roku, po czym, ze względu na plany urlopowe członków składu sądującego, rozprawę odroczył do dnia 24 sierpnia 2011 roku. Dnia 29 lipca 2011 roku (k.560) odwołano termin rozprawy z 24 sierpnia 2011 roku i wyznaczono nowy na dzień 9 września 2011 roku ze względu na przedłużony przez ławnika G. K., z przyczyn od niej niezależnych pobyt w USA (k.533, 534).

Dnia 1 września 2011 r. (k.602) sędzia referent zwrócił się do Prokuratury Rejonowej w Prudniku o podanie informacji odnośnie przedłożenia Sądowi żądanej opinii dotyczącej ujawnionych śladów biologicznych. Na rozprawie w dniu 9 września 2011 roku (k.618-619) na wniosek prokuratora przedłużono po raz kolejny termin do złożenia opinii do dnia 7 października 2011 roku i rozprawę przerwano do dnia 14 października 2011 roku.

W toku rozprawy w dniu 14 października 2011 roku (k.643-645) prokurator oświadczył, iż nie jest w stanie przedłożyć przedmiotowej opinii, albowiem zlecenie sporządzenia opinii wraz z dokumentacją zostało wycofane z Akademii Medycznej w K. i wysłane do Akademii Medycznej we W. (chyba stoi to w sprzeczności z treścią pisma na karcie 484). Występujący w sprawie prokurator oświadczył też, iż z uzyskanych przez niego informacji wynika, iż opinia będzie sporządzona w terminie 1 miesiąca. W związku z powyższym Sąd przedłużył termin do złożenia opinii do dnia 15 listopada 2011 roku i postanowił rozprawę odroczyć na termin z urzędu, w celu uzyskania opinii z zakresu badań DNA. O terminie przedstawienia opinii do 15 listopada 2011 roku Sąd przypomniał pisemnie prokuraturze w dniu 24 listopada 2011 roku (k.674) i w dniu 28 listopada 2011 roku (k. 676). Pismem z 25 listopada 2011 roku Prokuratura Rejonowa w Prudniku zapewniła Sąd, iż opinia zostanie sporządzona do 20 grudnia 2011 roku i niezwłocznie przesłana do Sądu (k.677). Dnia 19 grudnia 2011 roku Sąd Okręgowy w Opolu po raz kolejny zwraca się do prokuratury o przedstawienie przedmiotowej opinii (k.681). Podobnej treści pismo zostaje wysłane do prokuratury 10 lutego 2012 roku (k.715) i 16 lutego 2012 roku (k.716). W odpowiedzi na te pisma prokuratura informuje, iż nie otrzymała jeszcze przedmiotowej opinii. Kolejne pismo do prokuratury zostaje wysłane 8 marca 2012 roku (k. 751).

Dnia 16 marca 2012 roku zastępca Prokuratura Rejonowej w Prudniku informuje Sąd Okręgowy w Opolu, iż dotychczasowe informacje przekazywane pisemnie i ustanie przez referenta sprawy S. K. nie były prawdziwe bowiem jak ustalono w dniu 14 marca 2012 roku postanowienie o powołaniu biegłych z dnia 10 października 2011 roku, jak i też

ślady biologiczne zabezpieczone w toku postępowania przeciwko R. R. z niewiadomych przyczyn nie zostały przesłane do biegłych, w związku z czym Prokuratura Rejonowa w Prudniku prowadzi wewnętrzne postępowanie wyjaśniające (k.760). Autor tego pisma oświadczył również, iż w dniu 15 marca 2012 roku osobiście przekazał postanowienie wraz z zabezpieczonymi śladami biologicznymi do (...) Akademii Medycznej we W. i uzyskał zapewnienie, iż opinia zostanie sporządzona w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie.

Dnia 19 marca 2012 roku sędzia Sądu Okręgowego w Opolu D. K. wysłał do Prokuratora Okręgowego w Opolu pismo, w którym informuje w oparciu o treść art. 19 § 1 k.p.k. o poważnym uchybieniu w działaniu Prokuratury Rejonowej w Prudniku, sygnalizując, iż opisane uchybienia mogą w przyszłości rodzić odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze (k.761-762).

Ostatecznie przedmiotowa opinia Akademii Medycznej we W. została przesłana do Sądu Okręgowego w Opolu faxem w dniu 27 marca 2012 roku. Dnia 10 maja 2012 roku do Sądu wpłynęła opinia biegłego z zakresu medycyny sądowej J. M. (k.809-814). Obie opinie zostały ujawnione na rozprawie w dniu 18 maja 2012 roku i po jej przeprowadzeniu tego samego dnia został sporządzony i ogłoszony w sprawie wyrok.

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny zważył dalej co następuje.

Wydane przez Sąd Okręgowy w Opolu na rozprawie w dniu 4 maja 2011 roku (k.431) w trybie art. 297 § 1 k.p.k. postanowienie o zakresie oskarżycielowi publicznemu terminu do 30 maja 2011 roku do przedstawienia Sądowi dowodu w postaci opinii biologicznej śladów odnalezionych i zabezpieczonych na miejscu zdarzenia, związane jest z ujawnieniem na tej rozprawie braków postępowania dotyczących sfery dowodowej. Przepis art. 397 k.p.k. do 1 lipca 2003 r. normował instytucję zwrotu z rozprawy sprawy prokuratorowi do uzupełnienia postępowania przygotowawczego. Instytucję tę zniósł nowela z 10 stycznia 2003 r. Z powyższych ustaleń wynika, iż z powodu oczywistych zaniedbań Prokuratury Rejonowej w Prudniku nastąpiła w sprawie z tego powodu oczywista przewlekłość postępowania, która trwała do 27 marca 2012 roku, to jest do momentu nadesłania do Sądu przedmiotowej opinii Akademii Medycznej we W.. Przewlekłość ta, w żadnym wypadku nie jest zawiniona przez Sąd Okręgowy w Opolu, który jak wynika z powyższych ustaleń prowadził sprawę w sposób sprawny i energiczny. Jego liczne pisma o jak najszybsze nadesłanie żądanej opinii nie przynosiły skutku, co było powodem przesłania do Prokuratora Okręgowego w Opolu w trybie art. 19 § 1 k.p.k. informacji o poważnych uchybieniach w działaniu Prokuratury Rejonowej w Prudniku (k.761-762). W związku z powyższym skarżący R. R., w ocenie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu miał prawo uznać w swojej ocenie, iż w sprawie nastąpiła nieuzasadniona zwłoka, a postępowanie sądowe trwało dłużej niż to było konieczne.

Chociaż jak już wyżej wspomniano przewlekłość postępowania spowodowana była jedynie zawinioną bezczynnością Prokuratury Rejonowej w Prudniku, to nastąpiła ona na etapie postępowania sądowego toczącego się przed Sądem Okręgowym w Opolu w sprawie III K 2/11.

Sąd Okręgowy chociaż podjął wszelkie możliwe działania dyscyplinujące Prokuraturę, a zmierzające do jak najszybszego zakończenia sprawy, ponosi jednakże odpowiedzialność odszkodowawczą w sprawie. Skarżący miał prawo domagać się od tego Sądu podjęcia wszelkich działań gwarantujących mu zakończenie procesu bez zbędnej zwłoki. Gwarancje te zapewnione są w Konstytucji Rzeczypospolitej Polski, obowiązującej procedurze karnej i podpisanych przez Polskę konwencjach.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny uznał, iż w postępowaniu sądowym prowadzonym w Sądzie Okręgowym w Opolu, w sprawie III K 2/11, naruszone zostało prawo skarżącego R. R. do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki.

Określając wysokość przyznanej sumy pieniężnej, Sąd Apelacyjny miał na względzie znaczenie tego rozstrzygnięcia dla skarżącego. W ocenie Sądu Apelacyjnego zasądzona kwota 2.000 zł stanowić będzie słuszną rekompensatę za stwierdzoną przewlekłość postępowania, a dalej idące żądanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny uznał, iż z powodów faktycznych i prawnych nie było podstaw do ustanowienia skarżącemu pełnomocnika z urzędu.

Na podstawie art. 623 k.p.k. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze, zwolniono skarżącego od obowiązku uiszczenia przewidzianej w art. 17 ust. 1 tej ustawy opłaty stałej uznając, iż ze względu na brak majątku i stałych dochodów, byłoby to dla skarżącego zbyt uciążliwe.